

Наталія Соловйова

СТОРИНКАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ А. П. КАРИШИНА

*Людей неинтересных в мире нет.
Их судьбы – как истории планет.
У каждой все особое, своё,
Нет планет, похожих на неё.*

Евгений Евтушенко.

Є люди-легенди, люди-епохи, пам'ять про яких живе багато років. Життя Андрія Потаповича Каришина – життя трудівника, відомого науковця, блискучого викладача. І в будні, і в свято він весь час був у турботах про факультет, про успіхи кожної людини. Люди були йому вдячні за сумлінність і за відданість своїй справі, якій він присвятив усе своє життя. Для студентів природничого факультету його ім'я є легендарним.

Андрій Потапович народився 15 серпня 1912 р. в с. Шишаки Гоголівського району Полтавської області в сім'ї селянина. По закінченню чотирикласної школи працював у домашньому господарстві. Потім вступив на вечірній робітфак у с. Сорочинці, а після його закінчення до Харківського інституту педпрофосвіти, але хвороба на тиф перервала навчання. Після одужання вступив до Полтавського педагогічного інституту на хімічне відділення природничого факультету. Із 1936 р. працював лаборантом кафедри хімії, асистентом, а у вересні – старшим викладачем кафедри. На той час мав уже п'ять наукових робіт. Із 1945-го по 1978 рр. очолював кафедру хімії, а з 1959 і до 1987 рр. А. П. Каришин був деканом природничого факультету Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка [2].

А. П. Каришин був талановитим організатором і педагогом. Авторитет його серед викладачів і студентів був надзвичайно великим. У своєму колі студенти звали його “батьком”, наступні покоління – “дідом”, тому що він завжди знав усе про своїх студентів, цікавився кожною проблемою, був авторитетним наставником. Адже до нього йшли за порадою як до близької людини і завжди її отримували. Під його керівництвом проходила студентська практика в с. Лучки, де кожний студент мав можливість отримати цінні навички, поради. У створеному А. П. Каришиним навчальному господарстві студенти самостійно вирощували овочі та фрукти, отримували свої перші кошти. Це було повторення досвіду А. С. Макаренка по створенню школи-господарства.

А. П. Каришин настільки був захоплений роботою, що десятками років не використовував свої відпустки. Його можна було побачити на роботі з самого ранку і до пізнього вечора. Дочка згадує: “...Папа любив життя, свою роботу... Його робота – творча, дослідницька в лабораторії, виховання нової зміни молодих учителів, змістовні лекції, ботанічний сад, Лучки...” [2, с. 60].

Згодом склалася Каришинська наукова школа, вихованці якої проводили дослідження в галузі хімії. Андрій Потапович брав участь у роботі наукових конференцій різного рівня, публікував свої праці у різних журналах. Власне, він рухав уперед науку, що потребувала не тільки теоретичних знань, а й прикладних досліджень. Колеги підраховували: спеціалізуючись на барвниках і фізіологічно активних сполуках, учений разом зі своїми учнями синтезував їх понад півтисячі. Про якість та наукову значимість такої масштабної роботи свідчить хоча б той факт, що саме “каришинський” барвник використали для фарбування обкладинки знайомого радянського паспорта останнього зразка. Важливість розробок ученого засвідчили і традиційні міжнародні наукові Каришинські читання, що відбулися у педагогічному університеті [1].

А. П. Каришин був нагороджений орденами Жовтневої революції, Знаком пошани, медалями, значком “Відмінник народної освіти УРСР”, численними грамотами “Міністерства освіти України”.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка створено музейну кімнату-аудиторію А. П. Каришина. Існує музей і в с. Шишаки.

Отже, принципово важливим для педагога була постійна і послідовна турбота про студентів як невід’ємна складова навчально-виховного процесу. Справжній батьківський авторитет виростає на любові до дітей. Будучи оточеною цією любов’ю, дитина відчуває довіру, повагу авторитетного дорослого. Ось так і А. П. Каришин. Він створив свою велику родину, в якій виховував всебічно розвинену особистість, він піклувався про студентів як про своїх дітей, вчив зосереджуватися на проблемах саморозвитку і самореалізації. Усе це створює дитині

атмосферу психологічного комфорту, відкриває можливості для виявлення її ініціативи, сприяє їй в об'єктивній самооцінці. За час діяльності на посаді декана Андрій Потапович сформувався як учений, створив наукову школу, набув організаторського, викладацького досвіду [3].

“29 травня 1987 року. Попрощатися з Андрієм Потаповичем прийшов весь інститут. Із прощальних слів його колег, друзів я дізналася, яке місце ця людина посідала в житті міста і країни. Його наукові праці та здобутки ніколи не були чимось особливим удома. Прості і коротенькі відповіді на запитання дружини, Ольги Семенівни: “Як пройшов день?”, – майже нічим не відрізнялися від звичайної людини... Для нас він був просто “дідуля”. ...Його “роботу” ми не дуже любляли. Навіть на свята, чекали до святкового столу, бо дідуся дуже довго не було. “Робота” поділялася на два місця знаходження: інститут та с. Лучки” [2, с. 67].

Андрій Потапович був унікальною людиною, він був готовий піти на зустріч людині за будь-яких умов, говорить: “Сьогодні, завтра і завжди...” [3].

Список використаної літератури

1. *Майорчик В.* Сьогодні, завтра і завжди... / В. Майорчик // Зоря Полтавщини. – 1974. – № 31.
2. Слово про вчителя (До 100-річчя від дня народження А. П. Каришина) / упоряд. Ю. В. Самусенко, Г. Ф. Джурка ; за ред. Н. І. Шиян. – Полтава : АСМІ, 2012. – 267 с.
3. *Шиян Н. І.* Каришин Андрій Потапович / Н. І. Шиян // Випускники природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – науковці України [В. В. Буйдін та ін. ; за ред. Н. І. Шиян, М. В. Гриньової]. – Полтава : Болотін А. В., 2013. – 144 с.